

nem mohutného slovenského partyzánského hnutí, způsobil nepříteli mnoho škod. Během údobí činnosti štábu na území Československa bylo zničeno a poškozeno 225 vojenských vlaků, 170 lokomotiv, 1608 vagonů, 325 plošinových vozů, 732 automobilů. Zneškodněno celkem 21 966 nepřátelských vojáků a důstojníků a 3830 jich bylo raněno.

Štáb počal organizovat partyzánské hnutí v Čechách a na Moravě.

Štáb podle svých možností zásoboval bojující partyzánské oddíly. Avšak v poslední době, pro nepříznivé počasí a nedostatek letadel, nemohl plně zásobovat partyzánské oddíly a brigády veškerým potřebným materiálem.

Partyzánské oddíly, brigády a vyšší jednotky, které bojovaly pod operativním vedením štábu partyzánského hnutí 1. ukrajinského frontu byly z rozkazu Válečné rady podřízeny štábu 4. ukrajinského frontu. Současně tam byla převedena řada pracovníků štábu a předáno příslušné zařízení.

Československý zástupce soudruh A. A. Schramm po ukončení nezbytných záležitostí přejde do štábu partyzánského hnutí 4. ukrajinského frontu.

Za aktivní a velmi účinnou práci při organizování partyzánského hnutí na území Československé republiky spolu se štábem partyzánského hnutí 1. ukrajinského frontu doporučuji vládě Československé republiky udělit pracovníkům štábu československá vyznamenání podle příložených návrhových listů.

Náčelník štábu partyzánského hnutí
při Válečné radě 1. ukrajinského frontu
Hrdina Sovětského svazu podplukovník
Bovkun
Československý zástupce ve štábu
partyzánského hnutí 1. ukrajinského
frontu
Schramm

AÚD KSČ Praha. 1945/542, rus. orig.²

[107]

1945, leden. Čechy. — Výňatek z „lednové“ rezoluce prozatímního Ústředního výboru Komunistické strany Československa¹ o nutnosti jednotného boje českého lidu proti ustupujícím hitlerovcům, o organizování národních výborů, úkolech partyzánského hnutí a o hlavních zásadách, na kterých bude vybudována osvobozená republika.

² Tento dokument publikoval v poněkud nepřesném překladu též Č. Amort v knize KSSS a náš národní odboj, Praha 1961, str. 195—203.

¹ Po rozbití III. ilegálního ÚV KSČ v létě 1944 organizace KSČ, které byly dosud napojeny na tento ústřední výbor, avšak nebyly ohroženy gestapem, přerušily spojení a začaly pracovat samostatně. Rozbití ústředního výboru sice podstatně ztížilo činnost KSČ jako celku, ale nebylo s to ochromit růst komunistického hnutí. Již na podzim 1944 vznikla znovu značně rozsáhlá síť organizací KSČ, které se řídily hlavně směrnicemi moskevského rozhlasu. Pracovaly samostatně s několika technikami, dodávaly tiskoviny a instrukční materiál. Horlivě se pracovalo i na soustřeďování jednotlivých izolovaných skupin. Rušivě však zasáhlo do těchto organizačních prací zatykáni kolem skupiny „Předvoj“ 28. října 1944.

Koncem prosince 1944 bylo vytvořeno IV. ilegální vedení KSČ, v němž byla zodpovědnost za jednotlivé úseky stranické práce rozdělena takto: politické vedení — s. J. Smrkovský, tisk a agitace — s. Vl. Koucký, vojenské přípravy — s. J. Knap, vedení I. kraje — s. Šiška, styk s venkovem — s. J. Hájek, příprava sjednocení domácího odboje — s. L. Čivrný. Byl rovněž vytvořen sbor na ochranu ilegální strany (s. David a s. Půš) a bylo znovu zahájeno vydávání Rudého práva. Na zasedání ÚV KSČ v lednu 1945 bylo také provedeno opatření maximálního soustřeďování komunistických sil. K zajištění ideové, politické a taktické jednoty KSČ a jejího boje byla pak schválena rezoluce otištěná v lednovém Rudém právu, jejíž podstatnou část uveřejňujeme. IV. ilegální ÚV KSČ, opírající se hlavně o organizace pražského kraje, vedl podzemní odbojovou činnost komunistické strany až do května 1945 (o ostatní činnosti KSČ v roce 1945 viz též dokumenty čís. 126, 195, 230 a 257 a poznámky k nim).

Ustavení prozatímního Ústředního výboru komunistické strany.

Přes ztráty a rány, které KSČ utrpěla r. 1942, přes rozbití ÚV strany nenastal ani zdaleka konec třídního revolučního hnutí pracujících a pokrokových mas. Mnoho organizací strany i jednotlivců zůstalo nepříteli skryto. Tyto organizace i jednotlivci vyvíjeli dále stranickou činnost a vydávali revoluční tisk mnohdy velmi vysoké úrovně. Během doby navázaly nejvyšší a neaktivnější stranické organizace vzájemné spojení; po přezkoušení stranické spolehlivosti jednotlivých skupin, kritice prováděné politiky a několikaměsíční intenzivní spolupráci dospěli vedoucí funkcionáři těchto sdružených skupin k přesvědčení, že je nutné ustavit prozatímní ÚV komunistické strany pro Čechy a Moravu. PÚV převezme úkol, soustředit všechny komunistické síly ve straně, řídit politiku strany a vůbec zastávat úlohu Ústředního výboru komunistické strany až do doby, kdy okolnosti dovolí, aby celostátní konference strany zvolila řádnou volbou ÚV. Prozatímnímu ÚV strany se ukládá i dává právo kooptovat do PÚV zástupce komunistických sil dosud izolovaných skupin nebo krajů, jakmile s nimi bude navázáno spojení. *Ustavení prozatímního ÚV strany je bezodkladně nutné, mají-li se všechny komunistické síly národa spojit v jednotně organizované a v jednotně vedené straně, která jedině může vést pracující lid do boje za vyhnání okupantů.*

Prozatímní ÚV strany, složený po pečlivé úvaze iniciátorů z nejvhodnějších a ve stranické práci nejosvědčenějších soudruhů, učinil prvá rozhodnutí a hodnocení situace a úkolů strany, mimo jiné:

1. Komunistické organizace, které již dnes spolupracují, znovu přezkoumat se stanoviska stranické spolehlivosti a kvality a vřadit je do komunistické strany, čímž
2. jednotlivé skupiny se svými zvláštními názvy a samostatnými časopisy jako takové zánikají.
3. Vytvořit z vedoucích funkcionářů těchto skupin krajské vedení strany v Praze i v jiných krajích.
4. Ustavit redakci a započít s vydáváním ústředního orgánu strany Rudé Právo.
5. Vést jednání s jinými nekomunistickými organizacemi národního odboje za účelem ustavení Ústředního národního výboru a další společné práce na všech úsecích národního odboje.
6. Vytvořit jiné orgány a zařízení, nutné k práci a boji strany za daných podmínek.

Prozatímní ÚV strany bude ze všech sil usilovat o to, aby strana v duchu svých tradic byla tmelem bojových sil národa a hybnou silou v boji proti okupantům, za novou, svobodnou a socialistickou republiku.

III.

Mezinárodní politická a vojenská situace a válečné cíle.

Při posuzování vojenské a politické situace je nutno mít stále na zřeteli, o co, za jaké cíle bojují hlavní velmoci. *Je omylem domnívat se, že jsou jen dvě hlavní válečné strany, t. j. na jedné straně státy Osy a na druhé Spojenci, t. j. SSSR, Anglie a USA.* Jsou tři válečné bloky, z nichž každý sleduje jiné cíle. Na to nelze zapomínat, neboť válečné cíle a politická situace ve světě ovlivňují i válečné operace a mají vliv i na dobu trvání války.

Je podstatný rozdíl mezi válkou Německa s Anglií a USA a válkou SSSR a Německem. Se strany Německa a Japonska, USA a Anglie je to válka jen a jen imperialistická. Se strany Sovětského svazu je to válka obranná a osvobozující.

² Je vynechána I. část rezoluce, která hodnotí podrobně historii boje Komunistické strany Československa v době druhé světové války a shrnuje rovněž zkušenosti, k nimž se KSČ během šesti let ilegality propracovala. V závěru této první části se říká: „... Komunistická strana je stále zde, řady komunistů se opět formují a rostou k novému a pro nepřítel rozhodujícímu úderu, který se chystá na Německo ze všech stran. Formujeme se k revolučnímu povstání českého národa, ke spojení svých sil s Rudou armádou, k vyhnání okupantů z ČSR a jejich zničení ve vlastním doupěti. Formujeme se k zničení kapitalismu v ČSR a k výstavbě lidové, socialistické republiky ...“

Jak státy Osy, tak i západní mocnosti připravovaly, rozpoutaly a vedou válku za dobytvačné, imperialistické cíle svých vládnoucích kapitalistických tříd. *Pomocí války chtěly a chtějí vybrednout z trvalé krise svého kapitalistického hospodářství, která přiváděla jejich země do bídy a rozvratu a ohrožovala i jejich politickou moc, t. j. třídní nadvládu nad pracujícími masami. Není jiného trvalého řešení krise kapitalismu než jeho zničení a zřízení řádu socialistického, sovětského.* Kapitalistické země však chtějí řešit krizi válkou, t. j. zachraňovat se jeden na účet druhého, anebo na účet SSSR, o jehož zničení usilovaly všechny tyto státy až do této války včetně. Vytyčování humánních nebo osvobozovacích hesel, breptání o „novém řádu“ jsou jen zastírací manévry. Anglie mluví o boji za zničení německého fašismu a současně nejen deptá Indii a jiné kolonie, ale chce i v Evropě, zatím v Řecku a v Belgii, dosadit k moci kapitalistické protinárodní živly, proti kterým se lid těchto zemí pozvedá a bojuje i se zbraněmi v rukou.

Se strany SSSR, který před nynější válkou marně usiloval o mír soustavou kolektivní bezpečnosti, je tato válka vedena za obranu země proti německým imperialistům a za zničení fašismu v Evropě, za uspořádání evropských poměrů podle vlastní vůle osvobozených národů. Zatím co cíle nejen fašistických států, ale i Anglo-Američanů se sráží se zájmy evropských národů, t. j. s požadavky národní svobody a rovnoprávnosti národů, lidové demokracie, socialismu, zájmy SSSR jsou se zájmy pracujících mas evropských národů totožné.

Co chtělo Německo a jeho spojenci, ví každý. Ovládnout svět, porazit malé i velké evropské národy, zničit SSSR a zmocnit se kolonií na úkor Anglie, Ameriky, Francie, Belgie a Holandska. Po německých porážkách a odpadnutí jeho spojenců v Evropě Němci své cíle stále pozměňují, uskrovnují se a dnes již usilují jen o udržení fašistické moci v Německu, o ochranu své kůže. Oč jde Anglii a USA? O udržení jejich imperialistického panství nad světem, které Německo, Itálie a Japonsko ohrozily, když žádaly nové dělení světa. Jde jim o získání nových území, odbytišť a zdrojů surovin na účet států Osy i na účet menších spojenců, jako jsou Francie, Belgie a Holandsko. Před vzplanutím války a v jejím počátečním období šlo západním mocnostem i o rozpoutání války proti SSSR, a když již válka vzplanula mezi Německem a Anglií, šlo o její obrácení proti Sovětskému svazu. To se ukázalo v zimní válce SSSR proti Finsku r. 1939—1940, kdy jen rychlá porážka Finska zabránila srážce SSSR s Anglií. SSSR měl být zničen, aby se tak kapitalistický svět zbavil socialistické hrozby, která pouhou svou existencí ohrožuje trvání kapitalismu. Když dnes již není možno počítat s porážkou SSSR, jde západním mocnostem o co největší vyčerpání a oslabení Sovětského svazu. Důkazem protisovětských záměrů byl Mnichov, kde imperialistická Anglie a Francie obětovaly ČSR jen proto, aby obrátily německý výboj na východ, proti SSSR, za kterýmžto cílem po léta všestranně pomáhaly hitlerovskému režimu v Německu.

Že válka dostala zcela jiný ráz, že se imperialistické státy střetly navzájem, je důsledkem jak jejich rozporů a odlišných zájmů, tak i důsledkem obratné politiky SSSR. Podrobení Evropy bylo pro Německo snazším úkolem než válka proti Sovětskému svazu. Proto uzavřelo Německo smlouvu o neútočení se SSSR a vrhlo se na Evropu; tím však zasáhlo zájmy Anglie a ohrozilo její državy ve Středomoří, na Středním Východě a v Africe. Zde nezbylo Anglii nic než válka, kterou si přála vidět mezi Německem a SSSR. Podrobení Evropy Německem a obrovský vzrůst jeho moci před jeho útokem na SSSR přiměl Anglii a USA k tomu, aby podporovaly Sovětský svaz aspoň tak, aby „vydržel“ proti Německu co nejdéle a tak Německo oslabil, že jeho „doražení“ by bylo pro západní mocnosti lehkým úkolem. Vstup Japonska do války proti USA a Anglii jen posílil nutnost Anglo-Američanů podporovat SSSR, který pohlcoval německé armády a tak zbavoval i Anglii německého nebezpečí.

Leč SSSR a skvělá vítězství Rudé armády zkřížily nejen plány Německa, ale i Anglie a Ameriky. SSSR ukázal takovou vojenskou, hospodářskou a politickou sílu, že se stalo i pro západní mocnosti zřejmým, že SSSR je jednou z nejsilnějších mocností světa, ne-li vojensky vůbec nejsilnější, a že bude spolurozhodovat při novém uspořádání světa, čemuž se nedá zabránit a což je vážným ohrožením imperialistických plánů západních mocností. Během vál-

ky rostl také vliv SSSR nejen v obsazených evropských zemích, ale i v Anglii a Americe samé, takže spojenecká smlouva Anglie a SSSR, uzavřená r. 1942 na dobu 20 let, je se strany Anglie nejen aktem prozíravosti, mít v SSSR přítele a spojence, ale splněním požadavku a vůle širokých mas anglického národa.

Anglie a USA se však nevzdaly svých imperialistických plánů. Proto Anglie byla ochotna i prohrávat bitvy, aby to byla ona, která *vyhraje válku*. Proto trvaly přípravy na invasi čtyři roky, jen aby SSSR byl co nejvíce vyčerpán. Proto jsou válečné operace západních mocností ve velkém nepoměru k jejich možnostem, proto šetří svoje síly, aby jimi mohly při mírové konferenci hrozit a prosazovat své zájmy. Proto Anglie v případě Belgie a Řecka porušuje úmluvu, uzavřenou se SSSR o nevměšování se do vnitřních záležitostí evropských národů a usiluje ve zmíněných zemích o nastolení kapitalistických, reakčních, národy nenáviděných živlů, *kteří mají být oporou politického a hospodářského panství Anglie v těchto zemích*. Proto se Anglie a USA tak exponovaly pro polskou emigrantskou šlechtu, a proto ji i dnes protěžují při její protilidové a protisovětské politice. To vše jsou důkazy, že Anglii a USA nejde o svobodu evropských národů a o uspořádání jejich států podle jejich vůle a potřeb, ale že Anglii a USA jde především o vlastní imperialistické zájmy, kterých se nevzdaly a které jsou v rozporu jak se zájmy evropských národů, tak i s válečnými cíli SSSR.

IV.

Německo nemůže využít mezispojeneckých rozporů pro svou záchranu.
Válka bude vedena až do úplné porážky Německa.

Po porážkách Německa, po jeho vyhnání takřka ze všech jím obsazených zemí a odpadnutí všech jeho evropských pomahačů upírají se jeho poslední naděje na rozkol mezi spojenci, který se hitlerovská vláda snaží ze všech sil vyvolat, aby pak s jednou stranou uzavřela kompromis. Tyto německé plány a zbožná přání nemohou mít úspěch. Pro SSSR otázka kompromisu nepřichází vůbec v úvahu, neboť jen úplným zničením fašistického režimu v Německu bude odstraněno nejnebezpečnější ohnisko dalších válek, proto SSSR povede válku až do úplné porážky Německa. Pro Anglii a USA není již také cesty zpátky, neboť jejich vypadnutí z evropské války by již nezachránilo fašistické Německo, ale vyřadilo by anglické a americké kapitalisty z jakékoliv spoluúčasti na utváření osudu Evropy. Válka by byla rozhodnuta v jejich naprostý neprospěch, všechny jejich materiální a lidské ztráty by byly marné a angloameričtí kapitalisté by na válce nic nevydělalí, což je pro ně nejdůležitější. Také veškerý politický vliv a důležitá odbytíště v Evropě by byly ztraceny a nepřátelský poměr k SSSR by byl zvláště pro Anglii vážným nebezpečím. Spojenci mají před sebou ještě dlouhou válku s Japonskem, problémy Indie dozrávají k řešení, Suez je stále bolavějším místem britské říše; to vše donutí zvláště Anglii, aby splnila vůči SSSR své závazky ve válce proti Německu. Imperialistické choutky anglických plutokratů nepoženu Anglii až k roztržce s SSSR. Takovou politiku by dnes své vládě nestrpěl ani anglický lid. To vše ukazuje, jak marné je a zůstane úsilí Německa přizívit se na rozporech, které jsou mezi spojenci.

Naproti tomu osvobozená Francie, spojená s SSSR spojeneckou smlouvou, Francie očištěná od zrádců a budující nadšeně nový lidový stát, stává se opět vážným vojensko-politickým činitelem v západní Evropě. Tato Francie odmítla svoji účast na vytvoření „západního bloku“, jenž měl být „protiváhou“ rychle rostoucímu vlivu Sovětského svazu v Evropě. Postoj Francie, osvobozené Jugoslaviie a stále jasněji se projevující lidově demokratické zaměření zemí, osvobozených od německého spolenectví Rudou armádou, to vše pomáhá SSSR, aby dosáhl svých válečných cílů, *totiž likvidace a potrestání fašistického Německa a jeho spojenců, zajištění míru v Evropě a uspořádání vnitřních záležitostí evropských států podle vůle jejich národů*.

Ustavení prozatímní polské vlády v Lublině (dnes Varšavě) a její zákaz vedoucím emigrantům v Londýně vrátit se do Polska ukazují směr nového budování evropských států. Éra panství buržoasie se končí. SSSR nejen svými spojeneckými smlouvami s Francií, Anglií atd., ale i svou vahou nejsilnější vojenské mocnosti světa znemožní v Evropě existenci ja-

kýchkoli fašistických a jim podobných režimů, které by byly pařeníštěm neklidu a nové války.

V.

Jsme v předvečer závěrečných bitev této války.

Rok 1944 byl pro Spojence velkým vítězstvím a přivedl spojenecké armády až na půdu Německa. Rudá armáda vyhnala Němce z Bílé Rusi a západní Ukrajiny, z baltických sovětských republik, z části Polska, z Rumunska, Bulharska, Maďarska, Zakarpatska, z části Slovenska, z Finska a severního Norska a pomohla účinně i jugoslávské osvobozovací armádě maršála Tita. Západní spojenci provedli invasi a obsadili Francii, Belgie a část Holandska. V tomto roce ztratilo Německo také všechny své evropské spojence, kteří dnes bojují na straně Spojenců. Puč německých generálů proti Hitlerovi v červenci 1944 ukázal i vnitřní krizi a slabost německého fašistického režimu. To vše jsou přesvědčivé důkazy beznadějnosti situace Německa, jehož vládcí, nacisté, váleční zločinci, bojují již jen o záchranu své kůže.

Válečná ofensiva Němců na západě a její zhroucení ukázalo slabost Německa. Německá západní armáda, čítající 600 000 mužů a stojící proti 1 300 000 mužům spojeneckých armád, se pokusila o zatlačení fronty od západoněmecké průmyslové oblasti, dávající 40% německé válečné produkce. Selhání této ofensivy, jejímž cílem byla Paříž a pobřeží kanálu La Manche, odhalilo německou slabost a ještě více zhoršilo jeho situaci.

Stejně bezprostřední nebezpečí hrozí německému průmyslu i ve Slezsku, ČSR a Rakousku, který dává ostatních 60% německé válečné produkce. Pád Maďarska, budapeštské a dunajské fronty a ztráta Karpat jsou jasným důkazem neschopnosti Německa čelit ofensivním silám Rudé armády a změnit cokoli na blížící se ztrátě zmíněných oblastí, což přivede neodvratný pád hitlerovské říše.

Do roku 1945 vstupují spojenecké armády již soustředěné a připravené ke generálnímu útoku na Německo, k doražení jeho armád a ke zničení nacismu. Mocná ofensiva Rudé armády smetla již obranný systém Němců v Polsku a nezadržitelný postup sovětských vojsk do východního Pruska, Slezska, Čech a Moravy již započal. Rok 1945 bude rokem německé porážky, rokem vítězství SSSR a spojenců, rokem osvobození českého národa.

VI.

Všechny síly národa do boje proti okupantům.

Naprostá jednota národa je podmínkou vítězství.

Nesmí se stát, aby náš národ nečinně očekával své osvobození Rudou armádou. Byla by to nesmazatelná skvrna na jeho cti. Nesmí se stát, aby se český národ nepostavil na ozbrojený odpor proti ničení našich měst a vesnic ustupujícími hitlerovskými armádami, proti odvlékání českého lidu na západ, proti zničení Prahy. Český národ musí svými silami přispět k svému osvobození ze jha okupantů k záchraně českých životů a bohatství českých zemí. Protože se válka již přenesla na území naší vlasti a naše osvobození je blízké, je příkazem dne bezodkladně činit přípravy k bojovým akcím a započít s jejich prováděním. Podmínkou zdaru je naprostá jednota národa a spolupráce všech jeho vrstev, jeho protihitlerovských sil. Tomuto bojovému sjednocování lidu a provádění jednotných akcí musí komunistická strana a každý její člen věnovat všechny své síly. Pro komunisty, až do vyhnání německých okupantů není většího úkolu, není důležitější otázky. Kdo jakkoli brzdí nebo rozbíjí jednotu národa v boji proti fašismu, je škůdcem národa. Kdo nepracuje pro bojovou jednotu národa, pomáhá okupantům. Příkazem dne je boj, podmínkou jeho úspěchu jednota. *Kdo toho nechápe, nepochopil nic z osudových otázek dneška, nepochopil úkol komunisty v této válce.*

Z toho pro nás vyplývá dvojitý úkol:

1. jednotných národních výborů,
2. bojových partyzánských jednotek.

NV musí být všude. V závodech, velkých podnicích a úřadech, na železnicích, ve městech a na vesnicích. NV musí propagovat a provádět sabotáže a bojové akce, mařit zkázonosné plány Němců při jejich ústupu, chránit majetek národa a zabráňovat odvlékání obyvatelstva na zákopové práce a nucené evakuaci do říše.

Při NV ale i mimo NV vytvářet bojové, partyzánské skupiny. Způsob jejich práce bude různého druhu:

1. Partyzánská jednotka se sejde k provedení sabotáže nebo bojové akce a po jejím provedení se partyzáni vrátí do svých domovů, aby se k nové akci opět sešli.

2. Partyzánská jednotka zůstane neustále pohromadě, skrývají se za dne v lesích nebo jinde a bude provádět neustálé bojové akce, jako je přepadávání německých vojenských kolon, posádek, stráží, vlaků, mostů atd.

3. Partyzáni se spojí ve velké bojové útvary, které budou operovat ve spojení s Rudou armádou proti německým jednotkám.

4. Partyzánské útvary spolu s československým vojskem, bojujícím po boku Rudé armády, budou postupovat s ustupujícími německými armádami a bojovat s nimi až do konečného zničení nacismu.

To jsou naše hlavní úkoly, to je úkol celého českého národa, jehož bojovou páteří a hybnou silou musí být komunisté. Nutno dbát na bezpečnost, nedat se dopadnout nepřitelem, nutno chránit organisaci před vyvrazením. *Nasadte tempo, jako kdyby válka měla skončit již zítra, buďte opatrní, jako kdyby měla trvat ještě rok.*

VII.

Háchovština je skvrnou na štítě českého národa a boj proti ní zůstává úkolem českého lidu.

Zvolení Háchy presidentem druhé republiky bylo důsledkem Mnichova a důsledkem celé kapitalistické politiky proradné a protinárodní kliky českého měšťáctva v první republice. Háchova zrada a porušení ústavy dne 15. března 1939, celá politika jeho a jeho vlády po dobu okupace ČSR Německem jsou jen důsledným pokračováním politiky reakčních českých vrstev od počátku existence ČSR.

Ríjnová revoluce a její ohlas v celém světě postavily všude na pořad dne otázku vystřídání éry kapitalismu socialismem. Těžká hospodářská krise, která otřásala celým světem kromě Sovětského svazu a úplné politické zhroucení buržoasní Evropy v předvečer nynější války učinily tento fakt zřejmým každému. Proto zrada reakčního českého měšťáctva a jeho otevřené přihlášení se do tábora německého fašismu celkem nemohla překvapit, ale zdůraznila znovu nutnost nesmiřitelného boje pracujících a pokrokových mas národa proti zrádné reakci až do její úplné likvidace.

Avšak háčovština, zvláště v prvních letech okupace, prosakovala i do širokých lidových mas, hlavně do mas úřednických, což se projevovalo v pracovní horlivosti a otrockém plnění všech úkolů, dávaných okupanty. Tyto maloměšťácké vrstvy národa byly převážnou měrou příslušníky bývalých demokratických či dokonce socialistických stran ČSR a jejich zmíněná loyálnost k okupantům byla ovocem politiky, výchovy a měšťáckého zbahnění těchto stran. Obdobné byly a jsou poměry v odborových organisacích, spojených dnes v NOÚZ. Korupční politika reformistických odborů v ČSR a výchova jejich členstva k třídní bezzásadovosti přinesla své plody v pracovní horlivosti jisté části dělnictva, kterým výše výdělků byla jediným vztahem k práci, třebaž to byla výroba zbraní pro nepřátele.

Boj proti háčovštině ve všech jejích projevech, t. j. i proti otrockému plnění pracovních úkolů a pracovní horlivosti zůstane až do konce německé okupace jedním z prvních úkolů komunistů a všech českých národních bojovníků.

VIII.

Demokratická lidová republika — první cíl našeho boje.

Znovuzřízení ČSR je nejen vůlí Čechů a Slováků, ale i jedním z cílů Spojenců. Proces nové výstavby již započal na jejím východě, osvobozeném Rudou armádou. Bude to republika nová ve všech složkách svého uspořádání. Bude to republika pracujících všech jejích národů, kde národ český bude hospodářem ve svých zemích a národ slovenský na Slovensku. Republika, v níž *hned od začátku převezmou Národní výbory, lidem volené, veškerou moc a Národní výbory, od nejnižších až po vrcholné, budou vykonavatelem vůle pracujících mas.*

Až do konečné porážky Německa bude hlavním úkolem republiky vést ze všech sil válku proti Německu, a po jejím skončení spolupracovat na potrestání válečných zločinců, na frontě domácí potrestání zrádců národa.

Osvobozený národ svobodnou volbou zvolí novou vládu, presidenta a zákonodárné sbory. Komunisté povedou boj za nastolení vlády pracujících a budou nekompromisně odhalovat všechny snahy proradných měšťáckých živlů o záchranu protilidového, vykořisťovatelského řádu.

Zestátnění velkoprůmyslu všeho druhu a bank, předání velkostatkářské půdy drobným rolníkům musí být mezi prvními zákony republiky na úseku vnitřní politiky.

Spojenectví a nejužší spolupráce všeho druhu se Sovětským svazem, jež byla započata spojeneckou smlouvou československé vlády v Londýně s SSSR, bude základní směrnicí politiky zahraniční.

Komunisté však neustanou ve svém úsilí přesvědčit národ, že jen socialismus může vyřešit navždy tužby všech pracujících a ve spojení s SSSR zajistit věčnou svobodu českého národa.

Komunisté, soudruzi a soudružky,
vpřed za vyhnání okupantů z ČSR!

Ať žijí národní výbory!

Ať žije bojová jednota národa!

Sláva Rudé armádě, sláva soudruhu Stalinovi!

Čest soudruhům všech zemí, padlým v boji proti fašismu!

Prozatímní ústřední výbor KSČ.

Rudé právo, leden 1945. — AÚD KSČ Praha. 1945/111.

[108]

1945, leden. Slovensko. — Výzva ilegálního orgánu Komunistické strany Slovenska „Hlas ľudu“ k dělníkům, aby zabránili vydrancování továrního zařízení ustupujícími nacistickými vojsky.

Robotníci, bráňte si svoje stroje!

Ustupující nepřítel ničí na Slovensku nielen zariadenia dôležité z vojenského hľadiska, ale odváža i výrobné zariadenia menších i väčších podnikov. Ba prichádzajú zprávy, že ani stroje živnostenských dielní nie sú ušetrené a aj tieto Nemci, keď majú čas, demontujú a odvážajú.¹

Na mnohých miestach robotníci chopili sa obrany. Skôr než opustili fabriky a odišli do hôr, aby ich Nemci nemohli vziať so sebou, odmontovali cennejšie a dôležitejšie stroje a ukryli ich.

Robotníci musia si svoje stroje brániť a nájsť všetky možné spôsoby, ako tieto zachrániť. Hovorí pre to tri hlavné príčiny:

1. Nepriateľ chce odvezené stroje použiť v Ríši pre ďalšiu výrobu. Chce takto aspoň čias-

¹ Způsob, jakým nacisté bezohledně drancovali Slovensko, vyděsil i tisoovské vládní orgány, které se až do poslední chvíle nesmiřovaly s myšlenkou, že vše je ztraceno. Slovenská fašistická buržoazie se snažila zachránit alespoň hospodářskou podstatu. Ve schůzi tisoovské vlády 18. I. 1945 při jednání o otázkách hospodářské evakuace bylo konstatováno: „Nemecká branná moc podľa svojho uváženia, bez toho, že by sa so slovenskej strany bolo tomu možno brániť, vyvážala zo Slovenska tovary, zásoby a pod. i napriek protestom bez akéhokoľvek záznamu, potvrdenia a evidencie za hranice Slovenska.“ [Zápis ze schůze vlády slovenského štátu 18. I. 1945, SSÚA Bratislava, f. ÚPSP, 1948, č. 5202/48.] Vláda slovenského štátu, majíc na zreteli majetkové zájmy slovenské buržoazie, snažila se dosáhnout toho, aby se otázka hospodářské „evakuace“ upravila mezinárodní smlouvou a hlavně, aby měla evidenci o tom, co se ze Slovenska odváží, chtějíc získat právní podklad pro pozdější uplatnění nároků na náhradu škody. Toto úsilí však nevedlo k cíli. Co nezachránili slovenští pracující anebo Sovětská armáda svým rychlým postupem, to padlo za oběť nacistické zběsilosti.